

the school, place of residence and work, whom to adore and love and whom to hate. Residents have the right to elect a president if guaranteed by the constitution of their state, and a pupil or a student has the right to go to school as well as to choose the university.

Human rights are inherent in everyone. Ignoring declarations and laws, you must first remain an educated person. "Ignorance of the law does not absolve a person from responsibility" is a key legal expression that affects any inhabitant of the country.

Рябошапка Аліна Денисівна

курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного універ-
ситету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Резворович Кристина Русланівна

кандидат юридичних наук,
завідувач кафедри цивільного права
та процесу Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна)

**ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ НАБУТТЯ ПОВНОЇ ЦИВІЛЬНОЇ
ДІЄЗДАТНОСТІ ОСІБ, ЯКІ НЕ ДОСЯГЛИ 18-РІЧНОГО ВІКУ**

Питання дієздатності завжди було актуальним, оскільки, як зазначено в Цивільному кодексі України, повна дієздатність настає з моменту досягнення особою 18-річного віку. Але і в цьому випадку є свої особливості, які, на нашу думку, потрібно розглянути більш детально.

Ця новела була висвітлена на законодавчому рівні ще з прийняттям 16 січня 2003 року Цивільного кодексу та мала назву «емансипація». Цей термін має багато варіантів тлумачення, тому що бере свій початок ще з часів, коли жінки взагалі не мали ніяких прав порівняно з чоловіками. Однак саме емансипація неповнолітніх осіб означає надання за певних юридичних фактів, наприклад, реєстрація шлюбу, народження дитини, реєстрація підприємницької діяльності, неповнолітній особі повного обсягу дієздатності, яка за звичайних обставин настає з 18-річного віку.

На думку науковців та правників, така рання повнота дієздатності осіб, що не досягли повноліття, зумовлена багатьма соціальними, економічними, політичними та культурними чинниками.

Як показує судова практика, лише певні підстави для емансипації є об'єктивно законно виправданими. У зв'язку з цим вважаємо за необхідне проаналізувати ці підстави та порядок надання повної цивільної дієздатності неповнолітній особі, що пояснюється актуальністю цього питання в сучасному світі за умови інтеграційних процесів, глобалізації та розвитку суспільних відносин.

Неповнолітніх осіб за обсягом цивільної дієздатності можна умовно поділити на 2 групи:

- ті, які мають неповну дієздатність та мають право вчиняти правочини, що виходять за межі їх цивільної дієздатності, лише за згодою батьків, усиновлювачів або піклувальників;

- ті, які мають повну дієздатність у зв'язку з емансипацією.

Щодо законодавчої сторони, то відповідно до положень ч. 2 ст. 34, 35 ЦК України підставами для емансипації є, коли неповнолітня особа, що досягла 16 років:

- працює за трудовим договором, але обов'язковою умовою є згода батьків;

- бажає займатися підприємницькою діяльністю та має відповідні умови для можливості зайняття підприємницькою діяльністю;

- реєструє шлюб [2].

Слід розмежувати поняття надання та набуття повної цивільної дієздатності. У випадку надання момент виникнення повної дієздатності залежить від акта компетентного органу (рішення суду, згоди батьків). У разі набуття – із моменту реєстрації шлюбу або з моменту реєстрації підприємства.

Проблемним постає питання щодо офіційної присутності батьків (усиновлювачів) або піклувальника на засіданні органу опіки та піклування, де ухвалюють надання повної цивільної дієздатності їх дитині, а в разі їх відсутності – щодо юридичної сили наданої ними згоди у простій письмовій формі. Очевидно, що немає достовірної інформації про те, що батьки (усиновлювачі) або піклувальник насправді надавали цю згоду, і вона не підроблена.

У разі ненадання згоди обома батьками (іншими особами, зазначеними цивільним законодавством) повна цивільна дієздатність надається неповнолітньому лише в судовому порядку. Також за умови, якщо наявна згода одного з батьків, а інший вважається безвісно відсутнім, або оголошений померлим, або визнаний недієздатним, або позбавлений батьківських прав, що має бути підтверджено [1].

Здебільшого ненадання згоди одного з батьків пов'язане насамперед із небажанням із певних причин надати згоду на емансипацію своїй неповнолітній дитині.

У разі, якщо батьки (усиновлювачі) або піклувальник проти отримання неповнолітньою особою повної цивільної дієздатності, така особа може звернутися до суду. Надання повної цивільної дієздатності судом відбувається в порядку окремого провадження, для якого характерна відсутність спору про право.

З аналізу судової практики можна стверджувати, що середній строк розгляду справ окремого провадження про надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності становить від одного до двох місяців із моменту відкриття провадження у справі. Поодинокими є випадки розгляду зазначених справ у кількадеennisий строк, що і є проблемним питанням, яке потребує вирішення на законодавчому рівні [3].

У підсумку варто зазначити, що з аналізу підстав та порядку отримання повної цивільної дієздатності неповнолітніми особами впливає, що існують деякі незручності, а саме через строки розгляду судом цих питань. Варто розширити повноваження органів опіки та піклування щодо встановлення повноважності причин ненадання згоди на емансипацію одного з батьків, що повинно сприяти позитивному результату, а саме отриманню права на емансипацію. Також варто приділяти більш ретельну увагу відмежуванню понять надання та автоматичного набуття повної цивільної дієздатності, адже ці два поняття досить часто стають причиною оспорювання судових рішень.

1. Ромовська З. В. Українське цивільне право. Загальна частина: Академічний курс: підручник. Київ: Атіка, 2005. 560 с.

2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 16.12.2020).

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів: Закон України від 07 груд. 2017 р. № 2234-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2234-19> (дата звернення: 16.12.2020).

4. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18 берез. 2004 р. № 618-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15> (дата звернення: 16.12.2020).

Рябчук Юлія Анатоліївна
ад'юнкт Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

«МОВА ВОРОЖНЕЧІ» ЯК ОЗНАКА ПОРУШЕННЯ РІВНОПРАВНОСТІ ГРОМАДЯН ЗА ст. 161 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Захист свободи вираження поглядів є особливо актуальним у часи відкритого інформаційного простору та глобалізації. Однак зловживання правом на свободу слова може стати зброєю в інформаційній війні та порушувати права інших людей. Так, у міжнародній спільноті окрему увагу приділяють проблемі «hate speech», українською – «мова ворожнечі», або «мова ненависті».

В українському суспільно-політичному дискурсі це поняття використо-